

Vergaderjaar 2007–2008

31 200 D

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Fonds economische structuurversterking voor het jaar 2008

A

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN¹

Vastgesteld 4 maart 2008

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Inleiding

De leden van de **CDA**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Gelet op het themadebat van 24 juni 2008 over de effectiviteit van beleid hebben deze leden nog enkele vragen.

De leden van de **VVD**-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en willen graag van de gelegenheid gebruik maken de regering enkele vragen te stellen.

De leden van de **SP**-fractie hebben kennisgenomen van de begrotingsstaat van het Fonds economische structuurversterking 2008 (hierna: Fes) en hebben hierover een aantal vragen.

Inhoud van het wetsvoorstel

Uit de lijst van toezeggingsbrieven in Bijlage I blijkt dat het Fes veel projecten financiert. De leden van de **CDA**-fractie vragen de regering of is overwogen het geld exclusief te gaan besteden aan een groot nationaal project, bijvoorbeeld de Tulp voor de Nederlandse kust. Het uitgeven van geld aan de infrastructuur levert veel vertragingen op, met veel onderuitputting.

De aan het woord zijnde leden vragen of dit geen groot gevaar is voor het verzekeren van de toekomst van Nederland. Zij vragen de regering wat deze hieraan denkt te doen.

De regering kiest ervoor investeringsprojecten en programma's van nationaal belang te financieren met het oogmerk de economische structuur te versterken voor zover deze projecten en programma's betrekking hebben op de technologie en kennisinfrastructuur, op de bevordering van

¹ Samenstelling:

Schuurman (CU), Van den Berg (SGP), Meindertsma (PvdA), Broekers-Knol (VVD), Terpstra (CDA), Kneppers-Heynert (VVD) (voorzitter), Kox (SP), Essers (CDA), Noten (PvdA), Sylvester (PvdA), Schouw (D66), Van Driel (PvdA), Doek (CDA), Franken (CDA), Thissen (GL), Willems (CDA), Reuten (SP) (vice-voorzitter), Hofstra (VVD), Asscher (VVD), Laurier (GL), Koffeman (PvdD), Elzinga (SP), Vliegthart (SP), Kuiper (CU) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

verduurzaming van de energiehuishouding en op het gebied van water-beheer en ruimtelijke investeringen (artikel 3). In het Coalitieakkoord is afgesproken dat in 2011 minimaal € 500 miljoen van de investeringen die in het Coalitieakkoord zijn opgenomen, Fes-waardig moet zijn. De leden van de **VVD**-fractie vragen de regering aan te geven welke criteria zij hanteert om binnen deze programma's en projecten uit het Fes te kunnen putten en wat zij onder Fes-waardig verstaat.

In de toelichting op artikel 3 valt te lezen dat de regering een voorstel zal doen om de genoemde investeringsgebieden in de Fes-wet op te nemen. Om te voorkomen dat de voorziene uitgaven in het Fes in 2008 vanwege de tijd die gemoed is met het wetgevingsproces geen wettelijke basis hebben, wordt voor dit begrotingsjaar met de Fes-begroting 2008 afge-weken van de Fes-wet. De leden van de VVD-fractie vragen de regering hierop een toelichting te geven.

Met verwijzing naar de bij de Algemene Politieke Beschouwingen in 2005 gemaakte opmerkingen van de VVD-fractie stellen de leden van de VVD-fractie vast dat in de afgelopen jaren en ook in 2008 uitgaven onder het Fes zijn gebracht die weinig tot niets met economische structuur-versterking te maken hebben. Met de constatering dat wetteksten al die tijd kennelijk niet hebben geholpen, vragen de aan het woord zijnde leden de regering welke garantie de nieuwe wettekst biedt.

Wat betreft de investeringsgebieden vragen de leden van de VVD-fractie de regering naar de relatie tot de zogenaamde investeringsagenda van de regering. Deze agenda omvat veel meer dan investeringen, namelijk ook simpelweg gewone uitgaven, bijvoorbeeld voor achterstallig onderhoud. De aan het woord zijnde leden hebben dit reeds bij de Algemene Politieke Beschouwingen 2008 aangekaart. Krijgt Nederland te maken met steeds weer nieuwe categorieën?

De leden van de VVD-fractie vragen hoe het Fes zich wat betreft de uitgaven verhoudt tot het Infrastructuurfonds. Met andere woorden: welke infrastructurele projecten worden uit het Fes en welke uit het Infrastructuurfonds gefinancierd?

De leden van de **SP**-fractie vragen of de projecten die het Fes financiert steeds voldoen aan de financieringsdoelstelling van de begroting. Het fonds «heeft als doel het financieren van investeringsprojecten van nationaal belang waarmee beoogd wordt de economische structuur te versterken», zo stelt de Algemene Toelichting bij de begroting (pagina 3). In artikel 3 wordt echter aangegeven dat het onder andere gaat om uitgaven voor bodemsanering. Ook uit diverse begrotingsposten blijkt het onder andere te gaan om herstel van milieuverontreiniging c.q. het tegen-gaan van verdere milieuverslechtering. Is de regering het met de leden van de SP-fractie eens dat, onder andere vanuit het gezichtspunt van goed rentmeesterschap, milieuverontreiniging als een desinvestering moet worden aangemerkt? Is de regering het voorts met de leden van de SP-fractie eens dat het onttrekken van méér middelen aan (het Neder-landse deel van) de Aarde dan dat de Aarde in staat is te reproduceren, als een desinvestering moet worden aangemerkt? In beide gevallen gaat het dan tevens om een verzwakking van de economische structuur. Indien de regering deze twee vragen bevestigend beantwoordt, acht zij het dan juist dat «minder desinvestering» of het «herstel van desinvestering» (reparatie dus) wordt aangemerkt als een investering?¹ Indien de regering deze laatste vraag ontkennend beantwoordt, is zij dan bereid om – indien het Fes gecontinueerd mocht worden – het fonds in 2009 en latere jaren te zuiveren van oneigenlijke investeringen, zodat de burger die slechts summier kennis neemt van de Rijksbegroting niet langer een rad voor

¹ Onder een investering wordt gebruikelijk verstaan een uitgave die nu gedaan wordt terwijl deze in de toekomst vruchten afwerpt. Een desinvestering leidt tot vermindering van toekomstige vruchten. Macro-economisch is het ongedaan maken van achterstallig onderhoud geen investering.

ogen wordt gedraaid? De leden van de SP-fractie achten het pikant dat thans inkomsten uit desinvestering (aardgas) gebruikt worden om andere desinvesteringen tegen te gaan en dat dit geheel de burger gepresenteerd wordt als een investering. De leden van de SP-fractie vernemen graag het commentaar hierop van de regering.

Voedingssysteem

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat deze regeringsperiode een nieuwe toekomstbestendige voedingssystematiek voor het Fes wordt ontwikkeld. In de begroting is te lezen dat de regering in de komende maanden beziet of en, zo ja, hoe een dergelijk nieuwe voedings-systematiek bij de wijziging van de Fes-wet wordt betrokken. De leden van de **VVD**-fractie vragen de regering aan te geven in welke richting zij denkt.

De leden van de **SP**-fractie willen graag weten wat de grond voor het voortbestaan van het Fes is, nu het Fes, gezien wetsartikel 2, een zogenaamde vaste voeding krijgt die niet langer gebonden is aan de hoogte van de aardgasinkomsten. Is het niet zo dat het Fonds, gegeven de genoemde vaste voeding, slechts een doorgeefluik vormt en dat de papierwinkel ervan de Rijksbegroting voor de burger nog ondoorgronderlijker maakt dan ze al is? Is de huidige status van de diverse posten anders dan die resulteert uit de «normale» begrotingstoewijzing aan de diverse departementen? Is de regering bereid het Fes op te heffen? Indien de regering van mening is dat de zin van het Fes erin gelegen is dat deze alle Rijksinvesteringen in de economische structuur groepeerd, kan die groepering dan niet per departementale begroting gebeuren en gewoon als optelling gepresenteerd worden in een tabel bij de Miljoenennota? Is de regering bereid dit in overweging te nemen?

Overige Zaken

Met de vaststelling dat het oorspronkelijke idee van het omzetten van vermogen onder de grond in vermogen boven de grond voor bijna de helft is gelukt, vragen de leden van de **CDA**-fractie wat de belangrijkste factoren zijn geweest die hebben verhinderd dit percentage te vergroten.

Zowel de Rekenkamer als de Studiegroep Begrotingsruimte hebben gepleit de criteria helder te verwoorden en te handhaven. Ook tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen 2008 in de Eerste Kamer is gewaarschuwd het begrip investeringen niet teveel op te rekken. De leden van de CDA-fractie vragen of de regering van plan is de criteria streng te handhaven teneinde te verhinderen dat ook consumptieve uitgaven uit het FES worden betaald.

De voorzitter van de commissie,
Kneppers-Heynert

De griffier a.i. van de commissie,
Van Oort